

SEMBLANÇA de

PERE SOTORRA i GARRIGA

“Una llar sense llibres és com un cos sense ànima”.
Ciceró

Per Joan Cuscó i Aymami

El nostre personatge des de l'edat de catorze anys, quan tot just vestia bata d'alumne escolapi, s'incorporà a una llibreria, la qual després de les reformes al decurs del temps, ha esdevingut el que és avui. Són ni més menys uns quaranta anys els que ha viscut -i viu- entre llibres.

Pere Sotorra ben aviat deixà l'escola i de jugar al carrer per assumir unes responsabilitats impròpies -vist d'ara- d'un vailet. Perquè, orfe de pare als cinc anys, essent el tercer de cinc germans, va haver de deixar els estudis i els companys per posar-se en una responsabilitat que, a través dels anys, mai no ha abandonat. Havia nascut el 17 de febrer del 1931. El seu pare, el doctor Ferran Sotorra, fou un metge força estimat a Sabadell (abans havia exercit a Sant Joan de les Abadeses i a Sant Quirze del Vallès). Fou metge de l'Asil de les Germanetes dels Avis Desemparats, de la Casa Caritat i Hospital i de la Clínica que coneixem amb el nom dels “Eucaliptus”. Fou una persona i un professional molt admirat. Va morir inexplicablement assassinat el 18 d'agost del 1936, quan comptava 43 anys.

En Pere, doncs, ha estat un continuador d'una llibreria que s'obrí de bell nou al públic allà l'any 1939, recent acabada

la comtesa civil. Cal, però, fer una petita història. I abans d'ella vull dir que el nostre personatge no accedia a sortir en aquestes pàgines. La raó per la qual acceptà fou perquè ell, Pere Sotorra, amb quaranta anys en l'ofici, és el degà dels llibreters de Sabadell. (Ja són traspassats, malauradament, els Sallarés, Piferrer, Graupera, Estruch...). Estem a la Setmana del Llibre i per aquesta raó duem aquí a un llibrer. La raó és plausible, com diria Josep Pla, qui, de passada evoco amb sentiment i enyor arran del seu decés, esdevingut el dia 23 d'abril del 1981...

-Explica'ns, si et plau, l'origen d'aquesta llibreria -li demanem.

-*Quan s'acabà la guerra, En Pere Garriga Casals, germà de la meua mare, va adquirir la llibreria Graupera. D'ençà d'aleshores va néixer Llibreria Sabadell, la qual estava a cura d'uns encarregats que es van anant tornant al llarg del sis anys, tota vegada que el meu oncle mai no s'havia posat al davant d'ella, puix ja tenia la seva feina com industrial tèxtil. Però com sigui que la llibreria no “funcionava” prou bé proposà a la meua mare que els seus fills se'n fessin càrrec, malgrat la seva joventesa. “Veuràs, tu ets vídua i cal que els teus fills t'ajudin i tinguin*

Foto de Joan Antoni Ferran.

un avenir”, va venir a dir a la mare. I d'aquesta manera ja ens veiem tots els germans a aquell establiment... Jo comptava llavors catorze anys.

Cal dir que hagueren d'interrompre els seus estudis. En Jordi els continuà després per a seguir la seva vocació sacerdotal. Dues germanes, la gran i la petita es casaren i davant del negoci quedaren En Pere i la Montserrat.

Convé fer constar que Llibreria Sabadell es constituí en un establiment llibreter amb molta preponderància de llibres religiosos. Havíem passat una guerra que tot el que tenia caire religiós -missaire- havia estat anihilat. (Després, establerta la pau, s'anihilà tot el que tenia caire català...) El vuitanta per cent dels llibres que comptava la llibreria era tema clerical.

-Arran del Concili Vaticà II es va vendre bona part de l'estoc i anul·lat del tot el que quedava -diu el nostre personatge, afegint: I avui dia si ens demanen un Catecisme o bé un Missal o un Devocionari no el podem pas servir...

Citem un fet que resulta anecdòtic: El primer rètol lluminós que s'instal·là a Sabadell fou, com ens explica En Pere, el de Llibreria Sabadell, allà l'any 1951. A fi d'aportar un document gràfic a aquest treball, ens plau reproduir una foto que esdevé històrica. Hom pot contemplar l'entrada del carrer Manresa d'aleshores...

L'any 1952, pel setembre, aquest establiment deixa de vendre la premsa diària, dedicant-se majorment a llibreria. I el maig de l'any següent el local inaugura un saló d'exposicions amb un certamen artístic amb motiu del “Dia del Jove”, amb assistència de les autoritats civils i religio-

Foto: Molins.

Lluïsa Forrellad signant exemplars de la seva obra (1954).

És una gentilesa de **Restaurant**

Joan Maragall, 6 i
Advocat Cirera, 38 (Plaça del Gas) - SABADELL
Telèfon 725 23 00

ses del moment. Ve a tomb dir que entre els que exhibiren llur obra recordem a Trini Sotos, Rosa Nin, Bermúdez, Vidal, Borrell... En aquell saló s'hi celebraren alguns actes, entre els quals podem recordar l'Exposició d'Obres del Centre Importador del Llibre Italià, la del Consell Superior d'Investigacions Científiques i altres exposicions artístiques...

Una de les efemèrides que visqué aquest establiment fou arran del Premi Nadal 1953 que guanyà la sabadellenca Lluïsa Forrellad amb el seu llibre "Siempre en capilla". Quan es publicà el llibre, l'any següent, l'autora signà exemplars de la seva obra. Constituí un revellant èxit.

-Recordo que vam vendre més de mil exemplars -evoca En Pere.

L'any 1965 el local estrena noves reformes, que inaugura i beneeix el Rv. Josep Mª Vilaseca. Arran de les adequacions necessàries pel negoci, el saló d'exposicions fou habilitat per rebòtiga.

Durant els anys han signat llurs obres els autors que es relacionen: Mercè Salisachs, Baltasar Porcel, Paco Candel, Juan de Dios Rodríguez Heredia, Luis Salgado, Swan Hassel, Joan Alavedra, Xavier Benguerel, la citada abans Lluïsa Forrellad, Mossèn Geis, Ramon Moix...

-Es llegeix més ara que mai? -preguntem a Sotorra.

-Efectivament, es llegeix més, però no encara el suficient. Duem molts països d'endarreriment respecte a altres països europeus.

-Quina temàtica prevaleix més que les altres entre la teva clientela?

-La Literatura i la Tècnica, ambdós camps ben diferents, Això evidència que Sabadell és una ciutat industrial, que batega amb les innovacions tècniques que el progrés imposa. Ara, per exemple, les obres sobre la Informàtica són força sol·licitades. I de sempre, la inquietud intel·lectual que ha caracteritzat la nostra ciutat.

Mentre parla, En Pere mou el bolígraf entre els seus dits, inquiet sempre.

-Puc assegurar que Sabadell llegeix més que la majoria de les poblacions de la seva categoria -diu.

-D'un temps ençà el llibre català incideix més en el mercat i en conseqüència en la cultura, però ¿en quina proporció davant dels llibres en castellà, segons tu?

-Fa de mal mesurar, però de moment, de quasi cent llibres en castellà sobre un 10 per cent són en català.

-Quins són, a judici teu, els principals enemics dels llibres?

-El cotxe, la televisió, les sortides dominicals: en definitiva, la societat de consum -ens diu, taxatiu.

-Creus tu que s'editen pocs o massa llibres actualment?

-No crec que mai sigui massa. Ara bé, potser no hi ha cove per tant peix...

-Es parla sovint que els llibres són cars. Ho són, per tu?

-Jo crec que el llibre mai és car, i menys si el comparem amb qualsevol dels altres articles de consum que ens ofereixen a diari. El que passa és que és poc valorat i estimat i aleshores pot semblar car.

-A fi de promocionar més i més l'afició a la lectura, que creus que caldria fer?

-Qualsevol cosa seria bona, però per damunt de tot crec que la responsabilitat està en els pares i en els educadors davant de la seva actitud envers el llibre. Està comprovat que uns pares aficionats a llegir, els fills assimilen l'exemple. On hi ha una biblioteca familiar, allà persisteix normalment l'afició a la lectura i l'amor als llibres, que és igual que dir amor a la cultura.

-Com sigui que d'uns anys ençà el llibre es fa servir com a reclam per entitats a fi d'estimular la captació d'ingressos dels seus impositors o nous clients, obsequiant-los amb llibres, com valors tu, llibrer, aquesta pràctica?

-És una manera disfressada de fomentar la cultura, perquè no es pugui interpretar com una competència deslleial -diu-. En aquest sentit els llibreters ja han opinat a bastament -acaba dient.

Durant l'entrevista han vingut a fer-li algunes consultes. En Pere les atén totes. Té a la memòria -excel·lent memòria- els noms dels autors, els títols, fins i tot les editorials i on es troba l'exemplar que li demanen... Igual la seva germana, Montserrat: ambdós són uns professionals, uns bibliòmens.

Cal fer-li aquesta pregunta:

-Tens biblioteca particular, Pere?

-Sí. La meua petita biblioteca està formada pels llibres d'autors de Sabadell, i exemplars que m'han dedicat al llarg de la meua vida els diferents autors que he conegut; i d'altres que no es troben a la venda i dels quals n'estic molt orgullós. A part, tinc la gran biblioteca al dia, que és

on passo totes les hores del dia i que esdevé el meu Santa-Santorum.

Hom pensa que l'afició a la lectura pot esdevenir una autèntica passió. Els qui estimem els llibres hi estem propensos, evidentment. I fins i tot pot provocar una necessitat (?): la d'apropiar-se de llibres d'altri. (Ja és prou conegut el costum que els llibres que es presten no solen retornar-se...). I a més a més la cleptomània està arrelada en aquest àmbit. D'això ens en podria explicar qui-sap-lo el propi Sotorra que ha viscut moltes i variades circumstàncies. És evidentment, un tema delicat i només l'empreu com anecdotari si més no.

Existeix el cleptòman conegut entre el ram dels llibreters: és l'individu que es desplaça a altres poblacions, que té bon aspecte i que en qualsevol llibreria es comporta com un ser normal, com un possible i bon client. Doncs bé: Va abillat, ja en una grossa cartera de mà o amb un ample abric o altra peça en la qual pot amagar-hi alguns llibres i endurse'ls, si no és descobert... Cosa que s'arriba a descobrir. Aleshores ve el tràngol. No reaccionan: solen demanar perdó al llibrer, retornen el gènere i "apa-adéu"... Cal dir que entre els cleptòmans hi ha gent de tota condició: fins i tot de benestant... És més curiós el fet d'aquella persona que ha pres un llibre -o una revista- i al cap d'uns dies el retorna, tot dient que no l'ha mal·lès i com que no té diners per a pagar-lo, el torna, tot demanant que el disculpin... Qui s'adreça en una carta autògrafa acompanyant un billet de cent pessetes per a pagar, en part, el llibre o la revista que va endurse'n, demanant que el disculpin, alegant -aquest és un cas ben concret i real- que els seus "pares no li donen diners per a comprar revistes", i que li "controlen els seus gastos"... Bé, podríem estendre'ns més sobre el particular, però creiem que, com a mostra, ja és suficient.

En una llibreria pot sorgir un anecdota-ri ben substancial, certament. Veiem-lo: Hi ha un client que fa uns anys havia comprat un diccionari i ara es presenta queixant-se al llibrer que la paraula **pasota** no hi figura... Qui demana un llibre de cuina i refuig quan li ensenyen un que diu **art culinari**... Aquell que va a buscar un llibre per fer un obsequi i el troba **car**, o massa **gros** o massa **petit**...

-Bé, en aquest moment no en recordo cap més... -ens diu En Pere.

Entremig de tants llibres cal preguntar-li:

-Quin llibre t'emportaries per llegir en una illa solitària?

-El Criteri -ens diu, sense pensar-s'hi gens ni mica.

Això palesa que és home de criteri, el bon amic Pere...

És una
gentilesa de

GESTORIA ADMINISTRATIVA
Codina

Advocat Cirera, 32
Tels. 7259322 - 7259532 - 7259721 - 7260164 - SABADELL

PERFIL

Bru.
Ulls negres.
Testagris.
Home llis.
De pal sec.
Circumspecte.
Atent i deferent.
Ell té remei per l'ànima (*).
Parla com un llibre...

(*) "Reimei de l'ànima" (Rètol de la Biblioteca de Berlín).

Qüestionari «PROUST»

-El principal tret del meu caràcter?

-*La constància.*

-La qualitat que prefereixo en un home?

-*La intel·ligència i la tenacitat.*

-La qualitat que prefereixo en una dona?

-*La sensibilitat i la fermesa.*

-Allò que més estimo en els amics?

-*La sinceritat i la generositat.*

-El meu principal defecte?

-*El pessimisme.*

-La meva ocupació preferida?

-*La lectura, la música.*

-El meu somni de benestar?

-*La salut física i la pau de l'esperit.*

-Quina fóra la meva pitjor desgràcia?

-*Perdre la raó.*

-Què voldria ser?

-*Aquest moment, el que sóc.*

-On desitjaria viure?

-*Sempre he viscut aquí i ja m'hi trobo bé.*

-Quin color prefereixo?

-*Tots, si són bonics.*

-Quina flor prefereixo?

-*La rosa.*

-Quin ocell prefereixo?

-*El colom, pel que significa.*

-Els meus autors preferits en prosa?

-*Pla, Pedrolo, Maragall, Ruyra...*

-Els poetes preferits?

-*Maragall, Verdaguier, Carner...*

-Els herois de ficció?

-*El Quixot, Charlot.*

-Les meves heroïnes de ficció?

-*La Ventafocs, Alicia en el País de les Meravelles.*

-Els meus compositors preferits?

-*Chopin, Bach, Albèniz.*

-Els pintors predilectes?

-*Velázquez, Murillo, Renoir.*

-Els meus herois de la vida real?

-*El meu pare i la meva mare.*

-Les meves heroïnes històriques?

-*Joana d'Arc, Madame Curie, Maria Teresa de Calcuta...*

-Els noms que prefereixo?

-*Oriol, Alex, Xavier, Marta.*

-Què detesto més que res?

-*La mentida i la hipocresia.*

-Quins caràcters històrics menyspreo més?

-*Nerón, Hitler.*

-Quin fet militar admiro més?

-*Cap.*

-Quina reforma admiro més?

-*El Concili Ecumènic.*

-Quins dons naturals voldria tenir?

-*L'agilitat mental, la facilitat de paraula, la paciència.*

-Com m'agradaria morir?

-*Completament conscient.*

-Estat present del meu esperit?

-*Asserenat.*

-Fets que m'inspiren més indulgència?

-*La ignorància i la feblesa.*

-El meu lema?

-*Viure sempre ben preparat per morir.*

-Com sóc?

-*Creient, constant i treballador.*

-*(Bé, però descansem ara...)*

Es una gentilesa de

valls/sports SPORTS i NAUTICA

Avda. Concordia, 33

Telèfon 716 91 28

SABADELL